

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 1. An, quando debitor ob damnum in propriis bonis emergens, aut
lucrum cessans excusetur à restitutione Statim facienda?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

tuum dat mutuanti facultatem utendi pecuniâ solutâ in perpetuum, & etiam ipse mutuatarius solvendo mutuum suo tempore privat se simili facultate, & quidem in perpetuum, & sicut mutuans mutuando privavit se facultate negotiandi cum illa pecunia, & lucrandi, ita postea redditur ipsi æqualis pecu-

nia cum facultate negotiandi cum illa, & lucrandi, quæ facultas æquivalet priori; sicque fit debita compensatio, quod si talis non fieret ob lucrum cessans, liceret ob hoc aliquid accipere, non tamen præcisè ratione temporis pro-rogati.

C A S U S XVIII.

De debitore moroso & restitutione ob damnum emergens & lucrum cessans.

Merchantius Mercator debet Juvenali mercatori duo millia fl. quorum solutionem diu distulit, tum ob detrimentum, quod in mercatura aliàs facere debuisset, tum ob magnum lucrum, quod inde percepit, ex quo factum est, ut Juvenalis non modicum damnum ex debiti dilatione passus fuerit.

QUÆR. I. An, & quando debitor ob damnum in propriis bonis emergens, aut lucrum cessans excusetur à restitutione statim facienda?

QUÆR. II. An quando debitor ex causa sufficiente excusetur à restitutione statim facienda, debeat postea ultra debitum ipsum restituere detrimentum lucri cessantis vel damni emergentis, quod Creditor ob dilationem restitutionis passus est?

QUÆR. III. An si debitor morosus sit in mora culpabili solvendi, & Ideo Creditor cogatur accipere pecuniam, & solvere interesse, debeat in conscientia id totum solvi ab ejus debitore, si prius non fuit de eo admonitus à suo Creditore?

110 **A**D I. Q. non nulli cum Cajetano v. restitutio, q. 6. & Soto l. 4. de just. q. 7. a. 4. discrimen faciunt inter debitorem ex delicto, & debitorem ex

alio titulo, & debitorem ex delicto censent statim teneri restituere, etiam cum magno suo detrimento; non item posteriorem.

Alii

Alii generaliter loquentes affirmant, magnum, & notabile detrimentum in propriis bonis aliàs incurrendum excusare debitorem à restitutione statim faciènda, adeoque excusari eum, qui v. g. debet centum aureos, & non potest nunc restituere, nisi domum, vel prædium vendat multò minoris, quàm aliàs valeret &c. Ita Molina *D. 754. Lugo D. 21. Sect. 1. Less. l. 2. c. 16. n. 21. 22. & 25. Bonac. D. 1. q. ult. p. 1. n. 11. Em. Sà v. restitutio, n. 26. Navarr. Valent. Salon. Clavis Regia, Filliuc. aliique communiter, qui tamen in reddenda excusationis ratione non consentiunt. Bonac. eam rationem reddit, quòd restitutio faciènda sit, ut servetur æqualitas; hæc autem non videtur servari, si debitor cogatur ad restitutionem faciendam cum suo detrimento longè majori, quàm sit detrimentum creditoris. Alii cum eodem, & Scoto in *4. dist. 15. q. 2. a. 4. rationem esse censent, quia tunc Creditor irrationabiliter esset invitus, nisi consentiret in dilationem restitutionis, quam tamen rationem non approbant Cajetan. Sotus, Molina, & alii, eò quòd creditor non teneatur in id consentire, sed possit uti jure suo, petendo, quòd jam sibi debetur, non obstante, quòd debitor in rebus suis per accidens detrimentum inde patiatur, aliàs si consentire teneretur in eam dilationem solutionis, peccaret urgendo debitorem ad solutionem. Unde Molina l. c. ait**

legitimam rationem esse impotentiam debitoris, quæ tunc censetur dari ad solveudum propter tantum detrimentum, quòd hîc & nunc necesse est eum subire, si statim restituat; quæ tamen impotentia, licet hîc, & nunc excuset debitorem à culpa differendo solutionem, non tamen impedimento est Creditori, quominus absque culpa jus suum prosequatur, & executionem debiti adversus debitorem petat, nisi fortè parum, vel nihil sua tunc referret, restitutionem non statim sibi fieri, & debitor statim restituendo magnum detrimentum pateretur; tunc enim charitatis lege teneretur dare inducias debitori ad solveudum.

Porrò dixi suprâ detrimentum in propriis bonis aliàs incurrendum; nam ad hoc, ut debitor excusetur à restitutione statim faciènda, debet detrimentum, quòd patitur, distinctum esse ab ipsa restituenda, seu debet esse damnum in rebus non debitis; nam damnum, quòd sentitur præcisè in restitutione rei debitæ, non est damnum pati in propriis bonis, sed est restituere, quòd alteri debetur, & alioquin qui plura, & pretiosiora furarentur, melioris essent conditionis, quia plus amitterent restituendo, quàm qui leviora furati sunt; atque ideo facilius excusarentur à restitutione faciènda;

Unde qui eâ solùm occasione dices

ves est, & statum ampliorem obtinuit, quia aliena occupavit, vel retinet, non ideò excusatur à restitutione, quòd cadere debeat à statu, quem injustè possidet, ut notat Lugol. c. non enim fas est retinere alienum, malè partum, invito eo, ad quem id pertinet, ut quis conservet suum statum.

Sicut autem notabile, & grave detrimentum proprium in bonis externis excusat ab obligatione restituendi statim: ita majori cum ratione notabile detrimentum in bonis altioris ordinis, ut in fama, vita, corporis salute, excusabit.

Ex suprà dictis infertur, non excusari debitorem ob detrimentum solum lucri cessantis, eò quòd si debitor non statim restituat alienum, sed differat restitutionem in aliud tempus, multum ex re aliena sit lucraturus, ut advertunt cirt. DD. quoniam id non est detrimentum pati in rebus suis propriis, sed in eo, quòd non lucretur rebus alienis, invito eo, ad quem spectant, utpote qui non debet consentire dilationi solutionis solùm, ut debitor lucretur.

III Ad 2. Q. non obligari debitorem justè tunc differentem restitutionem ad illa damna Creditori compensanda suaderi potest inde, quòd debitor ad ea refarcienda neque teneatur ex injusta acceptione, cum ita differendo non peccet;
R. P. Leonardelli Soc. Jes.

neque ex parte rei acceptæ; cum detrimentum, quod Creditor ex illa dilatione passus est, ad ipsum non pervenerit: ergo ex nulla radice tenetur.

Cajetanus q. 62. a. 8. respondet sub distinctione, & siquidem debitor restitutionem distulit ad vitandum damnum proprium in bonis fortunæ, teneri ad compensanda damna creditoris; secus si restitutionem distulit, ut vitaret damnum in bonis Ordinis Superioris, ut in fama, honore, aut corpore.

Molina verò. D. 754. n. 3. cum Navarr. & aliis censet in utroque eo casu teneri debitorem ex tacito pacto compensare Creditori detrimentum illi ex ea restitutionis dilatione secutum; quia æquitas non patitur, ut debitor velit, alienum retinendo, quod jam ex justitia debet, evitare damnum proprium cum creditoris jactura, & detrimento; adeoque, ut licitè possit velle dilationem illius, quod ex justitia jam nunc debet solvere, necesse est, ut id volendo velit etiam suscipere in se onus refarciendi alteri minus damnum, si quod inde passus fuerit.

Sententia hæc videtur satis probabilis; si enim alteruter ex dilatione restitutionis, debitor, vel creditor, damnum pati debeat, potior debet esse conditio creditoris innocentis; quam debitoris,
Q sal-